

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeeriumi tulemusvaldkonna „Eesti keel ja eestlus“ 2023. aasta tulemusaruanne

Tartu 2024

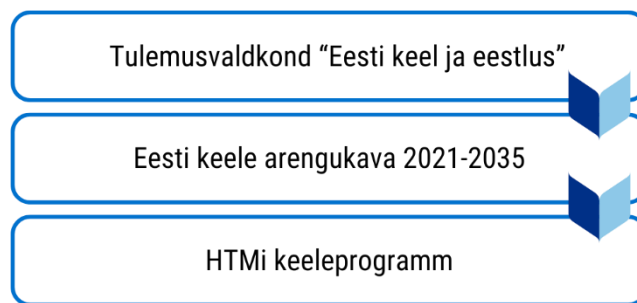

Sissejuhatus

Siinne Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) tulemusaruanne annab 2023. aasta kohta ülevaate tulemusvaldkonna „Eesti keel ja eestlus“ eesmärkide täitmisest, olulisematest saavutustest eesmärkide suunas liikumisel ning eelarve täitmisest. Lisaks on aruandes peatutud valdkonna olulisematel probleemidel ja väljakutsetel ning toodud esile panus riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ eesmärkide saavutamisse.

Tulemusvaldkonda panustab „Eesti keele arengukava 2021–2035“, mille lähtekoht on eesti keele staatus riigikeelena, mis on tagatud põhiseaduse, keeleseaduse ning muude keeleoskust ja -kasutust reguleerivate õigusaktidega.

Arengukava üldeesmärk on tagada eesti keele elujõud ja toimimine Eesti Vabariigis esmase keelena igas eluvaldkonnas, tagada igapäevasele õigusele ja võimalusele kasutada Eestis eesti keelt, säilitada ja tugevdada eesti keele staatust, mainet ja eestikeelset kultuuri- ja informatsiooni ning väärtustada teiste keelte valdamist.

Joonis 1. Tulemusvaldkond ja selle elluviimise strateegilised dokumendid

Arengukava eesmärkide elluviimiseks on kinnitatud **keeleprogramm**, mida koostatakse ja muudetakse igal aastal eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamise raames ning milles on arengukava struktuuri järgides esitatud meetmed ja programmi tegevused.

HTMi juhitava keelevaldkonna toimimiskeskonda iseloomustasid 2023. aastal kolm suuremat mõjutegurit: 1) valitsuse üks peamisi prioriteete jätkata eestikeelsele õppele ülemineku ettevalmistustega; 2) Ukraina sõja tõttu jätkuv vajadus toetada sõjapõgenike keeleõpet ning 3) ühiskonnas tekkinud vajadus uuendada keelevaldkonna õigusruumi.

Eestikeelsele õppele ülemineku algab 2024. aasta sügisel. 2023. aastal tähendas see laialdasi tegevusi ülemineku ettevalmistamiseks: haridustöötajate keeleõppest koolituste, eri toetuste jm meetmete väljatöötamiseni.

Endiselt on tuntav Ukraina sõja mõju keelevaldkonnale, eriti seoses täiskasvanute eesti keele õppega, mille järele on jätkuvalt suur nõudlus. Samuti on suurenenud huvi tasemeeksamite

sooritamise vastu. Põgenikele on vaja jätkuvalt pakkuda eesti keele õppe võimalusi, sh elektroonilisi, ning selgitada eesti keele oskuse nõudeid, mis on seotud nii töötamise kui pikemaajalise riigis viibimisega.

Ühiskonnas toimunud arengud, näiteks tehnoloogia areng, rändesurve, muudatused haridussüsteemis jm, on põhjustanud arutelu eesti keele kasutamist ja oskamist reguleeriva õigusruumi üle. Nii avalikes esinemistes kui ka poliitilistes debattides on muret tuntud eesti keele kasutusala ahenemise üle. Näiteks üha enam kõlavad võõrkeelsed sõnumid avalikus ruumis, igas eluvaldkonnas pole võimalik saada eestikeelset teenindust ning kasvanud on ka järelevalvele tehtavate kaebuste hulk. Koos rände suurenemisega on ühiskonnas enam kõlama hakanud võõrkeeled. Seetõttu alustati kehtiva õigusraamistiku aja- ja asjakohasuse hindamist, et seda vajaduse korral muuta.

1. Tulemusvaldkonna eesmärkide saavutamine

Tulemusvaldkonna eesmärk on tagada eesti keele elujõud ja toimimine Eesti Vabariigis esmase keelena igas eluvaldkonnas, tagada igapäevase õiguse ja võimaluse kasutada Eestis eesti keelt, säilitada ja tugevdada eesti keele staatust, mainet ja eestikeelset kultuuri- ja informatsiooni ning väärtustada teiste keelte valdamist.

Üldeesmärgi elluviimiseks on seatud kolm strateegilist eesmärki:

- 1) eesti keele staatus on kindel ja maine on hea;
- 2) eesti keele uurimine on rahvusvaheliselt kõrgel tasemel ning keeletaristu on innovaatiline, avatud ja mitmekesine, eestikeelset oskussõnavara arendatakse koordineeritult;
- 3) kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust.

HTM hindab tulemusvaldkonna ja arengukava eesmärkide poole liikumist **üldeesmärgi ja strateegiliste eesmärkide mõõdikute järgi** (vt tabel 1).

Tabel 1. Tulemusvaldkonna mõõdikud

<i>Mõõdik</i>	<i>Algtase</i>	<i>2023 tegelik</i>	<i>„Eesti 2035“ sihttase¹</i>
Üldeesmärgi mõõdikud			
16–65-aastaste Eesti elanike funktsionaalne lugemisoskus eesti keeles	Täpsustatakse PIAAC uuringu tulemuste põhjal.	Tulemused avaldatakse 2024. a lõpuks.	
Eesti keelt kasutavate inimeste osakaal rahvastikust*	91 (2021)	91,7	> 91
1. strateegilise eesmärgi „Eesti keele staatus on kindel ja maine on hea“ mõõdikud**			
Eesti keele maine ühiskonnas: eesti emakeelega inimeste hulgas eesti keele oskus ja maine eesti keelest erineva ema- või kodukeelega inimeste hulgas	Täpsustatakse 2024. aastal.	Uuring viiakse läbi 2024. a.	
2. strateegilise eesmärgi „Eesti keele uurimine on rahvusvaheliselt kõrgel tasemel ning keeletaristu on innovaatiline, avatud ja mitmekesine, eestikeelset oskussõnavara arendatakse koordineeritult“ mõõdikud			
Rahvusvahelise levikuga Eesti keeleteaduse publikatsioonide hulk ja viidatavus***	150 (2021)		
Mitmekeelsete terminibaaside hulk****	70 (2020)	115	
Eesti keele keeletehnoloogiline tugi	Osaline (2020)	Osaline	
3. strateegilise eesmärgi „Kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust“ mõõdikud			
Eesti keele kui teise keele õppekorralduse keskkond täiskasvanud õppijale	Puudub (2020)	Puudub	
Eesti elanike enesehinnanguline võõrkeeleoskus*****	Mõõdetakse Eesti tööjõu-uuringuga; sihttasemed täpsustatakse 2024. aastal.		

¹ Kuna Eesti keele arengukavas ja ka riigieelarve strateegias puuduvad praegu mõõdikute vahepealsed sihttasemed, on tabelis esitatud ainult „Eesti 2035“ sihttase.

* Muu ema- või kodukeelega inimeste enesehinnangulise eesti keele oskuse kohta kogutakse infot Statistikaameti korraldatava Eesti tööjõu-uuringuga. Mõõdik sisaldub riigi pikaajalises strateegias „Eesti 2035“.

** Allikas: Eesti keele maine uuring. 2023. aastal uuringut ei toimunud.

*** Mõõdetakse rahvusvahelistes eelretsenseeritavates väljaannetes (välja arvatud teeside kogumikud) avaldatud publikatsioonide (ETISE klassifikatsiooni 1.1, 1.2, 3.1, 2.1) hulka ja viidatavust. 2023. a mõõdeti publikatsioonide hulka ning andmed on 2023. aasta oktoobri seisuga.

**** Mõõdetakse, kui paljude erialade oskussõnavara arendatakse keskselt koordineeritavas terminihalduskeskkonnas Ekilex.

***** Eesti elanike enesehinnangulise võõrkeeleoskuse kohta kogutakse infot Statistikaametis korraldatava Eesti tööjõu-uuringuga. Täpsem metoodika töötatakse välja 2024. aastal.

- Arengukava **üldeesmärgi mõõdik (ühtlasi Eesti 2035 mõõdik)** näitab, et 2023. aastal oli **eesti keelt kasutavate inimeste osakaal 91,7%**. Viimasel kolmel aastal on eesti keelt kasutatavate inimeste osakaal taas tõusma hakanud.
- **2023. aasta seisuga oli riigi keskselt arendatavas Ekilexi terminihalduskeskkonnas 115 terminibaasi. Aastaga lisandus 15 uut terminibaasi**, mis viitab sellele, et valdkondade terminitöö järele on endiselt suur vajadus.
- **2024. aastal on lõpuks ettevalmistamisel eesti keele maine uuring, et selgitada välja Eesti inimeste keelehoiakud ja keelekasutusvaldkondade eelistused.** Plaanis on, et uuring valmib 2024. aasta lõpuks.

Olulisemad arengud tulemusvaldkonnas

➤ Eestikeelsele õppele ülemineku toetamine

Valmistati ette haridustöötajate eesti keele oskuse arendamist toetavaid tegevusi: 2024. aastal käivituvad haridustöötajate uued ja suuremas mahus keelekursused, samuti korraldatakse haridustöötajatele B2- või C1-taseme eesti keele tasemeeksami lisasessioon keeleoskuse tõendamiseks.

Eestikeelsele õppele ülemineku tegevusi toetab 2023. aasta augustis kinnitatud **Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Euroopa Sotsiaalfond+ kaasrahastatud programm „Eesti keele õpe ja keeleõppe arendamine“**, mida viib ellu Eesti Keele Instituut (EKI). Programmi tegevused toetavad nii keele- kui ka haridusvaldkonna eesmärkide elluviimist. Programmist toetatavate tegevuste eelarve perioodil 2023–2029 on kokku 46 mln eurot.

➤ 2023. aastal kinnitati „ÕSi ja EKI teatmiku koostamise tegevuskava 2022–2025“

Tegevuskava koostasid EKI ja HTM koostöös ning vajadus selle järele tulenes ühiskonnas kerkinud arutelust uue ÕSi koostamise ümber. Selles on täpsustatud „Eesti keele arengukava 2021–2035“ täitmiseks tehtavaid eesti keele korraldamise ja arendamise tegevusi EKIs. Tegevuskava laiem eesmärk on tagada info kättesaadavus eesti kirjakeele kohta ning selgus EKI tegevuse kohta uute keeleallikate koostamisel. Tegevuskava kohaselt ühendatakse osa EKIs koostatavad sõnastikud, et lihtsustada kasutaja juurdepääsu neile, samuti lepiti selles kokku, et ÕS ilmub nii paberil kui ka veebis.

➤ 2023. aastal kinnitati „Eesti terminitöö tegevuskava aastateks 2023–2025“

Tegevuskava koostamisse kaasati HTMi ja EKI juhtimisel nii terminikomisjonid ja kõrgkoolide esindajad kui ka teised terminitöö huvirühmad. Tegevuskava peamine eesmärk on tõhustada terminitööd, võttes kasutusele uuemad meetodid, nagu koosloome ja erialakeelekorpuste analüüs. Samuti on tegevuskavas esitatud arusaam Eesti terminitöö toimimisest digiajastul mitmekeelses informuumis. Terminivara vajatakse üha rohkem ka keeletehnoloogia arenduses, näiteks valdkondliku masintõlke ja riigi Tõlkevärava (keskkond avaliku sektori tõlkeprojektide haldamiseks) arendamisel.

➤ EKI keeletehnoloogia kompetentsikeskus

EKI keeletehnoloogia kompetentsikeskus (KTKK) koordineeris riigiülelset keeletehnoloogia valdkonda ja täitis teadmuskeskuse rolli, mh koostöös mitmete avaliku sektori ja erasektori asutustega keeletehnoloogiliste vahendite, näiteks kõnetuvastuse, masintõlke

► **Keeleseaduse
toimekeskkonna
analüüs**

ja tekstianalüüsi vahendite rakendamisel Riigi Teatajas, Ravimiametis, PERHis jm.

Seoses Eesti muutumisega rände sihtriigiks ja murdekeelte staatuse küsimuse tõstatamisega kogukondade poolt on HTM alustanud keelevaldkonna ja eesti keele kasutusala analüüsi, selgitamaks välja probleemseid kohad keeseaduse rakendamisel. Kohtutud on erinevate valdkondade esindajatega ja huvirühmadega. Analüüs valmib 2024. aasta suveks, ettevalmistamisel on keeseaduse väljatöötamiskavatsus.

„Eesti 2035“ strateegiliste sihtide suunas liikumine

Keelevaldkonna elluviidud tegevused toetavad järgmiste „Eesti 2035“ strateegiliste sihtide täitmist.

► **„Eestis elavad arukad,
tegusad ja tervist
hoidvad inimesed“**

Hea keeleoskus on harituse märk ja võimaldab inimestel ühiskonnas tõhusalt tegutseda. Keeleprogrammi mitmed tegevused on suunatud sellele, et Eesti elanike keeleoskus võimaldaks neil täielikult osaleda haridus-, töö- ja ühiskonnaelus. 2023. aastal jätkati eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava elluviimist.

► **„Eesti ühiskond on
hooliv, koostöömeelne
ja avatud“**

Oluline on muu emakeelega inimeste keeleline lõimumine (sh läbi eestikeelsele õppele ülemineku), mis loob kõigile elanikele võrdsed võimalused osalemaks majandus- ja kultuurielus. Mitmekeelsus ja võõrkeelte valdamine suurendavad ühiskonna avatust ja võimekust teha rahvusvahelist koostööd. Jätkati täiskasvanute eesti keele kui teise keele õppe edendamisega, mille eesmärk on elanikkonna riigikeele oskuse suurendamine.

► **„Eestis on kõigi
vajadusi arvestav,
turvaline ja kvaliteetne
elukeskkond“**

Eestis valitsev eestikeelne teaberuum soosib eestlaste naasmist kodumaale, samuti arvestatakse keeleliste erivajadustega inimeste ja nende hakkamasaamisega.

➤ „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik

Keeleprogrammi raames tehakse tööd keeletehnoloogia, nüüdisaegse terminoloogia jm alal. Keeleoskuse ja keeletaristu arendamine hoiavad eesti keelt ja kultuuri.

Tulemusvaldkonna olulisemad väljakutsed

➤ Täiskasvanute eesti keele õppe valdkonna killustatus

2023. aastal jätkusid ministeeriumide jt seotud asutuste arutelud täiskasvanute eesti keele õppe valdkonna korrastamise vajaduse üle. Pakutavad keeleõppeteenused on eri ministeeriumide haldusalade vahel ära jaotatud ning riigil ei ole kesket süsteemset ja ajakohast ülevaadet täiskasvanute keeleõppest ega selle tulemuslikkusest. See tekitab ühelt poolt dubleerimist, teisalt on oht, et osad riigile olulised sihtrühmad jäävad vajaliku õppeta (vt järgmine punkt). HTM on alustanud valdkonna korrastamiseks vajaliku strateegia koostamist.

➤ Haridustöötajate eesti keele oskus kui võtmekoht eestikeelsele õppele üleminekul

Eestis on paar tuhat haridustöötajat, kes vajavad eesti keele õpet, et viia oma keeleoskus vastavusse neile seatud keeleoskuse nõuetega. Kui seni piisas paljudel õpetajatel B2-tasemel keeleoskusest, siis arvestataval osal sihtrühmast tuleb viia oma keeleoskus ülemineku perioodil C1-tasemele. Väljakutse on piisavas mahu õppekohtade pakkumine sihtrühma ootustele vastava paindlikkusega ja ka õppe tulemuslikkus, sh osalejate motivatsioon pikaajalises keeleõppes osaleda.

➤ Eesti keeletehnoloogiliste vahendite kasutuselevõtt on tagasihoidlik

Digiühiskonnas on eesti keele elujõulisuse tagamiseks esiteks vaja võtta eesti keeletehnoloogia vahendid kasutusele võimalikult paljudes avaliku sektori teenustes ja infosüsteemides. Teiseks tuleks jõuda täieliku keeletehnoloogilise toeni. Rahvusvahelises võrdluses on eesti keele jaoks olemas keele töötlemiseks vajalikud baaskomponendid, tegeleti mitmete puuduolevate võtmekomponentide edasi arendamisega, nagu tekstide kokkuvõtja, tekstide lihtsustaja, ebasündsate väljendite

Mitmekeelsuse edendamine

(vihakõne) tuvastaja, vaeuudiste tuvastaja, semantikavahendid, dialoogimudelid jm.

Eesti elanike mitmekeelsuse edendamiseks on oluline kujundada hoiakuid, soodustada (keele)õpetajate koostööd ning ajakohastada keeleõppe ja keeleoskuse hindamise metoodikaid. Otsus laiendada võõrkeeleeõppe (B-võõrkeelee) valikuid üldhariduskoolides on toonud kaasa vajaduse toetada koole valikute pakkumisel, sh B-võõrkeelte õppevara soetamisel ja eri keelte õppe populariseerimisel, samuti on oluline koolidesse lisanduvate õpetajate pädevus. Eesti keele arengukava ja keeleprogrammi eesmärkide täitmise seisukohast on oluline jätkata lisaks inglise keelele teiste keelte õppe ja oskuse populariseerimist.

2. Keeleprogrammi eesmärkide saavutamine

Keeleprogrammi 2023–2026 eesmärk: eesti keel on arenenud kultuur- ja suhtluskeel ning Eestis väärtustatakse mitmekeelsust.

Programmi on koondatud eesti keele mainet ja staatust tugevdavad tegevused, mis loovad soodsad hoiakud eesti keele arendamiseks ja kaitsmiseks. Samuti tagatakse ajakohane keeletaristu ja keeletehnoloogia, et eesti keelt saaks kasutada igas elu- ja teadusvaldkonnas. Programmiga arendatakse eesti keele kui emakeele ja teise keele õpet ning laiendatakse eesti keele õppimise võimalusi, samuti toetatakse mitmekeelsuse arengut.

Tabel 2. Keeleprogrammi ülevaade

<i>Programmi nimi</i>	Keeleprogramm 2023–2026
<i>Programmi eesmärk</i>	Eesti keel on arenenud kultuur- ja suhtluskeel ning Eestis väärtustatakse mitmekeelsust.
<i>Strateegia „Eesti 2035“ siht (alasihi täpsusega)</i>	Strateegiline üldsiht: „Demokraatlik ja turvaline riik, kus austatakse õigus- ja sotsiaalse riigi põhimõtteid ning kus säilib ja areneb eesti rahvus, keel ja kultuur“ Siht: „Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed“
<i>Programmi periood</i>	2023–2026
<i>Peavastutaja (ministeerium)</i>	Haridus- ja Teadusministeerium
<i>Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)</i>	Keeleamet, Eesti Keele Instituut

2023. aasta kõige olulisemad arengud

- **Eestikeelsele õppele ülemineku ettevalmistamise toetamine.** Eesmärk on kindlustada kõikidele õpilastele kvaliteetne eestikeelne õpe alates alusharidusest kuni kõrgharidusse sisenemiseni. 2023. aastal jätkati eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava elluviimist.
- **Täiskasvanute eesti keele kui teise keele õppe edendamine.** Koostöös teiste eesti keele õpet pakkuvate ministeeriumide ja asutustega jätkati tööd valdkonna korrastamiseks (sh valmis Kultuuriministeeriumi analüüs prioriteetsetest sihtrühmadest, Riigikeele nõukojas koostati täiskasvanute eesti keele õppe tegevuskava kavand). Jätkati tööd iseseisvate e-õppe kursuste arendamiseks ning täiskasvanute eesti keele õppe tegevusi koondava e-keskkonna

arendamiseks. Haridus- ja Noorteamet jätkas täiskasvanute eesti keele tasemeeksamite digitaliseerimise protsessi.

- **Eesti keeletehnoloogia valdkonna tegevuskava** tegevused liideti tehisintellekti valdkonna tegevuskavaga, et tagada suurem riigiülene vaade ning ühtlustada erinevaid toetusmeetmeid, sh välisrahastust.
- **Mitmekeelsuse ja võõrkeeelõppe toetamiseks jätkati koostööd kultuuriinstitiutide ja Eesti Võõrkeeelõpetajate Liiduga.** 2023. aasta sügisest alates peavad koolid pakkuma B-võõrkeele valijatele valikut vähemalt kahe keele vahel – nõue on juba sel aastal oluliselt elavdanud võõrkeeelõpet koolides ning ministeeriumi strateegilised partnerid on jätkanud tööd haridusasutuste toetamisel, pakkudes koolitusvõimalusi, toetades õppematerjalide valikul ja korraldades ühisüritusi .
- **Toetati keeleõpet eestlaste kogukondades** mitmetes riikides asuvates üldharidus- ja pühapäevakoolides, seltsides, lasteaedades, mudilasringides ja keelekursustel ning toetati Üleilmakooli tegevusi. Toimuvad regulaarsed kogunemised ja koolitused õpetajatele ning tagatakse õppevara. Eesti keele ja kultuuri õpet akadeemilisel tasemel pakutakse ca 30 kõrgkoolis eri riikides. Toimusid ettevalmistused uue õpetuskoha avamiseks Torontos.
- **Kinnitati „ÕSi ja EKI teatmiku koostamise tegevuskava 2022–2025“,** mille eesmärk on täpsustada „Eesti keele arengukava 2021–2035“ täitmiseks tehtavaid eesti keele korraldamise ja arendamise tegevusi EKIs .
- **Kinnitati „Eesti terminitöö tegevuskava aastateks 2023–2025“,** mille eesmärk on tõhustada terminitööd, võttes kasutusele uuemad meetodid, nagu koosloome ja erialakeelekorpusete analüüs. Samuti on tegevuskavas esitatud arusaam Eesti terminitöö toimimisest digiajastul mitmekeelses inforuumis.

2.1. Eesmärkide saavutamise ülevaade tegevuste lõikes

Tabel 3. Meetme „Keelevaldkonna arendamine“ mõõdikud ja sihttasemed

Mõõdik	2021	2022	2023	2023	2024	2025	2026	2035
	Sihttase							
16–65-aastaste Eesti elanike funktsionaalne lugemisoskus eesti keeles	Uus mõõdik: täpsustatakse 2024. a PIAAC uuringu tulemuste põhjal							
Eesti keelt kasutavate inimeste osakaal rahvastikust	91	91,2	91,7	91	91	91	91	> 91
Eesti elanike enesehinnanguline võõrkeeleoskus	Mõõdetakse Eesti tööjõu-uuringuga; sihttasemed täpsustatakse 2024. aastal.							

Tegevus 1.1. Eesti keele maine ja staatuse tugevdamine

Tegevus hõlmab eesti keele mainet ja staatust tugevdavaid tegevusi, millega kujundatakse keelekasutajate hoiakuid ning juhitakse eesti keele õiguslikku staatust ja ühiskondlikku levikut. Toetatakse eesti keele, eesti keele piirkondlike keelekujude õppimist, õpetamist ja uurimist populariseerivaid ja väärtustavaid tegevusi ning keelepoliitika-alast rahvusvahelist koostööd.

Tabel 4. Eesti keele maine ja staatuse tugevdamise tegevuse mõõdikud

Mõõdik	2021	2022	2023	2023	2024	2025	2026
				Sihttase			
Keelevaldkonna teavitus-, populariseerimis- ja tunnustusüritused	50	50	50	50	50	50	50
Eesti keele maine ühiskonnas eesti emakeelega inimeste hulgas eesti keelest erineva emakeelega inimeste hulgas	Uuring on ettevalmistamisel; sihttasemed täpsustatakse 2024. aastal.						

Maine ja staatuse tegevust mõõdetakse programmi kaudu ellu kutsutud ja läbi viidud keeleürituste ning Eesti elanike keelehoiakute kaudu. **2023. aastal toimusid kõik planeeritud keeleüritused**, mis olid piisavalt mitmekesised, et tõsta inimeste keeleteadlikkust, populariseerida keeleteadust, keeletehnoloogiat ja keeleõpet ning tunnustada keeleuurijaid, keeleõpetajaid, eestikeelsete kõrgkooliõpikute autoreid, piirkondlike keelte ehk murrete ning soome-ugri keelte ja kultuuride eestkõnelejaid, vabatahtlikke algatusi jm. Keelevaldkonna teemad olid meedias pidevalt kajastatud. Ettevalmistamisel on eesti keele maine uuring, et selgitada välja Eesti inimeste keelehoiakud ja keelekasutusvaldkondade eelistused.

Selleks, et tugevdada eesti keele mainet ja staatust, viidi ellu järgmised olulised tegevused.

- **Viidi ellu eesti keele mainetegevusi**, mis tõstavad elanike huvi eesti keele õppimise, kasutamise või uurimise vastu. Korraldati keeleüritusi õpilastele ja õpetajatele: 2023. aastal peeti koolides 67 eesti keele päeva, millest võttis osa rohkem kui 2000 põhikooli- ja gümnaasiumiõpilast ning õpetajat, see on üle kahe korra enam kui 2022. aastal. Lisaks viidi läbi Sõnaveebi ja ÕSi tutvustavaid üritusi eri sihtrühmadele, keeletoimetamise seminarid, algatati noorlingvistide klubi, viidi läbi emakeeleolümpiaad ja lingvistikaolümpiaad, Vikipeedia töötoad jm. Jätkusid keeleõpetajate teabepäevad ja korraldati eesti keele ja kirjanduse õpetajate sügiskonverents (nii kohapeal kui ka veebis), kus osales 130 õpetajat. Korraldati keeleüritusi üldsusele, selgitati välja aasta parimad keeleteod ja anti välja riigi F. J. Wiedemanni keelepreemia. Tulemus: selge ja kõnekas sõnum eesti keele kasutamise, õpetamise ja uurimise kohta on avalikus ruumis nähtav.

- **Osaleti rahvusvahelises keelepoliitikaalas koostöös:** jätkus töö EFNIL-is ning CLARIN ERIC-us. Lisaks teeb KTKK suurte keelemudelite valdkonnas koostööd Sitra, Turu ülikooli ja SiloGeniga.
- **Teostati järelevalvet keeleseaduse täitmise üle.** Keeleamet jälgis keeleseaduse täitmist kõikides olulistes keeleseadusega hõlmatud valdkondades (avaliku ja erasektori töötajate keelekasutus, ametlik keelekasutus vastavalt eesti kirjakeele normile jmt). Tulemus: on laiendatud ja tõhustatud asutuste ja isikute nõustamist, on parandatud inimeste teadlikkust keeleõigustest ning tagatud nende õiguste rakendamine. Samas pole sunnimeetmed ilmselt piisavalt tõhusad, sest 2023. aastal vaid 7% järelkontrolli võetud isikutest on ettekirjutuse täitnud. Järelevalve tõhusust analüüsitakse ka keeleseaduse väljatöötamiskavatsuse ettevalmistamisel.
- **Tagati eesti keele keelekorraldus ja keelehoole.** Soovijatele anti keele- ja termininõu ning arendati keeleportaali Sõnaveeb, et igaüks saaks oma keeleküsimustele vastused iseseisvalt ja kiiresti. Viidi läbi Sõnaveebi arendamise järgmine etapp, võttes muu hulgas arvesse Sõnaveebi kasutajauuringu tulemusi. 2023. aastal täiendati Sõnaveebi kaheksa erialase terminibaasiga, viidi lõpule mahuka terminibaasi Esterm import. Korraldati seminare ja koolitusi ametiasutustele ja emakeeleõpetajatele. Tulemus: Eesti Keele Instituut (EKI) annab pidevalt keele- ja termininõu ning koolitab ja toetab terminikomisjone, kes koostavad oskussõnastikke, 2023. aastal tihendati kohtumiste sagedust ja alates sügisest korraldati üle nädala konsultatsioonitunde, et terminikomisjone veelgi enam toetada. Samuti värskendatakse ja korrastatakse keelehooldeallikaid. Jätkub avalik arutelu kirjakeele normi ja keelekorralduse üle. Korraldatud on arvukaid üritusi keelekorralduse teemal.
- 2023. aastal **algatasid seto ja võru kogukonnad taas arutelu, et nende murdekeeli võiks iseseisvate keeltena tunnustada.** Ka Eesti keelenõukogu märkis, et seto ja võru keelte elujõulisuse tagamiseks on vajalik tagada neile tugevam õiguslik staatus. HTM tellis sügisel keeleteadlastelt hinnangu, milliseid keeli võiks pidada murdekeelteks. Hinnang valmib 2025. aasta alguses.

Tegevus 1.2. Keeletaristu ja keeletehnoloogia arendamine

Tegevus hõlmab keeleressursside loomist, keeletehnoloogia arendamist ja keeletehnoloogia vahendite kasutuselevõttu, keeleteaduse arendamist, sõnastike, oskussõnastike, terminibaaside, kõne- ja tekstikorpuste koostamist. Luuakse võimalused, et töötada välja keeletehnoloogilise toega rakendusi erivajadustega inimeste jaoks .

Tabel 5. Keeletaristu ja keeletehnoloogia arendamise tegevuse mõõdikud

Mõõdik	2021	2022	2023	2023	2024	2025	2026
				Sihttase			
Eesmärk: Eesti keele uurimine on rahvusvaheliselt kõrgel tasemel ning keeletaristu on innovaatiline, avatud ja mitmekesine, eestikeelset oskussõnavara arendatakse koordineeritult.							
Keeleressursside variatiivsus							
 Korpused	115	120	160	125	130	135	140
 Sõnavararessursid	85	88	120	95	100	105	110
Aktiivsete terminikomisjonide arv	45	46	46	45	45	50	70

Eesti keelt käsitlevate keeleressursside (tekstikorpuste ja sõnastike) variatiivsus on säilinud, suurem osa neist täieneb pidevalt (nt terminikogud ja veebitekstide sõelumisel saadud sõnakogud). Keeleressursside olemasolu ja kättesaadavus on äärmiselt oluline nii eesti keeletehnoloogia arendamisel, keeleteaduslikus töös kui ka keeleõppevahendite loomiseks. 2023. aasta lõpul avaldati eesti keele suurim keelekorpus (ühendsõnastik), mille maht on 3,8 miljardit sõna.

Terminikomisjonide aktiivsus on püsinud samal tasemel (45 ringis), mida võib selgitada muu hulgas sellega, et töökeskkond Ekilex on kõigile komisjonidele tasuta kättesaadav. 2023. aastal oli terminitöö toetuse taotlejate seas viimaste aastate arvestuses ka kõige enam selliseid komisjone, kes alles alustasid terminibaasi koostamist. See viitab, et Sõnaveebis ei täiene üksnes seal varem esinenud valdkondade oskussõnavara, vaid lisandub ka uute erialade terminoloogiat. See kasv võib olla seotud suurenenud ja süsteemsema teavitustööga.

Selleks, et tagada keelekasutajatele ajakohased vahendid keele kasutamiseks, õpetamiseks ja uurimiseks, viidi ellu järgmised olulised tegevused.

- **Loodi ja arendati avatud ja mugavalt kasutatavaid sõnastikke**, sh oskussõnastikke, andmebaase ja keelekorpusi. Lisaks arendati eesti viipekeelt, sh erialaviiped ja katsetati viibete automatiseerimist. Tulemus: keeleportaali Sõnaveebi on koondatud info paljudest sõnakogudest ja andmebaasidest ning keeleinfo on kasutajatele leitav peamiselt ühe kanali kaudu. Sõnaveeb sisaldab mahukat ja pidevalt täienevat EKI ühendsõnastikku ja eesti keele sõnaraamatut ÕS 2025.

- **Arendati eesti terminivara ja teaduskeelt.** Koordineeriti eesti terminitööd ning tagati eestikeelsete kõrgkooliõpikute loomine, et oskussõnavara oleks pidevalt arendatud ja ajakohane. Korraldati terminitööd toetavaid ja populariseerivaid seminare, infopäevi ja konsultatsioonitunde, arendati terminihalduskeskkonda Ekilex. Kaasati uusi terminikomisjone, kes oma valdkonna termineid loovad ja levitavad. Korraldati seminare ja infopäevi teaduskeele ja terminoloogia kohta; viidi läbi avatud taotlusvoorud terminitöö arendamiseks ning eestikeelsete kõrgkooliõpikute koostamiseks. Taotlusvoorude tulemusel arendatakse aktiivselt vähemalt 46 erialast terminibaasi. Eestikeelsete kõrgkooliõpikute koostamise toetusmeetme kaudu on soodustatud eestikeelsete teadustekstide loomist ja avaldamist ning eesti teaduskeele arendamist. 2023. aastal ilmus programmi toel kolm kõrgkooliõpikut ning algatati kuus uut õpikuprojekti.
- **Jätkati hõimurahvaste keelte ja kultuuride arengu toetamist.** Hõimurahvaste programmi kaudu toetati soome-ugri keelte ja kultuuride kestmiseks ja/või hoidmiseks ette võetud tegevusi. Soodustati rahvusvahelist koostööd nii hõimurahvaste esindajatega kui ka selle valdkonna uurijate ja kultuuriedendajatega kogu maailmas. 2023. aastal toetati 5 teadus- ja arendusprojekti ning viidi läbi 23 haridus- ja kultuuriprojekti, aktiivsed projektide elluviijad on udmurdid, aga toetati ka maride, ingerisoomlaste ja karjalaste (lüütide) tegevusi oma keele ja kultuuri hoidmisel ja levitamisel. Teadus- ja arendusprojektid jagunesid keelevaldkonna ja kultuuriuuringute vahel, seejuures toetati vepsa, vadja, liivi ja ersa uuringuid ning kahe välisüliõpilase õpinguid soome-ugri keelte magistriõppekaval. Hõimurahvaste programmi auhindadega tunnustati inimesi, kelle tegevus on aidanud kaasa hõimurahvaste keelte ja kultuuride populariseerimisele, uurimisele, arendamisele ja pärandi säilitamisele ning omariikluste hõimurahvaste olukorra teadvustamisele rahvusvahelisel tasandil. Tulemus: korraldatud on hõimurahvaste programmi tegevused, millega toetatakse hõimurahvaste keelte ja kultuuride uurimist ja keeletaristu arendamist. Seoses Venemaa täiemahulise sõjaga Ukrainas on koostöösuhted Venemaa Föderatsiooniga jätkuvalt katkestatud ning see mõjutab ka hõimurahvaste programmi. Programm on algselt loodud soome-ugri ja samojeedi põlisrahvaste keelte ja kultuuride toetamiseks. Enamik neist rahvastest elab aga Venemaa Föderatsioonis. Sõja tõttu on nii Eesti kui ka Euroopa Liit kehtestanud Venemaa suhtes mitmeid sanktsioone ning asutustega Venemaal on katkestatud igasugune koostöö. Neid põhimõtteid järgitakse ka hõimurahvaste programmis, mistõttu keskendutakse siinpool piiri korraldatud sündmuste toetamisele ning auhindadega tunnustatakse siinpool piiri elavaid soome-ugri keelte, kultuuride ja teaduse eestvedajaid.
- **Toetatud on eesti keeletehnoloogia arengut.** Eesti keeletehnoloogia valdkonna tegevuskava tegevused liideti tehisintellekti valdkonna tegevuskavaga, et tagada suurem riigiülene vaade ning ühtlustada erinevaid toetusmeetmeid, sh välisrahastust. 2023. aasta lõpul valmis Tõlkevärava 1. etapi arendus ning nelja uue asutuse liitumine projektiga: riigi teenus ka tundlike tekstide masintõlkimiseks on heal tasemel ja kasutuses.

➤ **EKI keeletehnoloogia kompetentsikeskus (KTKK)** loodi selleks, et kindlustada eesti keele digitaalne jätkusuutlikkus, arendades ja integreerides keeletehnoloogilisi vahendeid võimalikult laia kasutajaskonna jaoks. Koguti ja töödeldi eri tüüpi keeleandmestikke, mis on kättesaadavaks tehtud kõigile huvilistele keeleandmestike registris. KTKK konsulteeris mitmeid asutusi: nt Riigikantselei innovatsioonivõimekuse meetme keeletehnoloogilisi hankeid (Riigikantselei projekt, Siseministeeriumi projekt), EASi eelkonsulteerimisvoorutatlusi, PERHi, kohtuid, jpt avaliku sektori asutusi ning sidusvaldkonna teadusharusid (peamiselt sotsiaal- ja humanitaarvaldkonnas). Lisaks on KTKK tegelenud keeletehnoloogia teavitustegevusega, mh avalikkuse teavitamisega.

➤ Kuna **keelevaldkonna ja keeletehnoloogia arendamiseks on vaja rohkelt kvaliteetseid keeleandmestikke**, siis on HTM koostöös EKI-ga 2023. aastal sellele teemale eraldi tähelepanu pööranud, hõlbustades masinloetavate keeleandmestike avaandmetena kättesaadavaks tegemist. Koguti eri tüüpi kõneandmestikke (kokku u 600 tundi) koostöös Riigi Infosüsteemi Ametiga: lühikese ajaga on lisandunud palju suulist teksti. Käivitati koostöö Harnoga keelematerjalide (eksamitööd) kogumisel: kaardistati vajalikud keeleandmestikud ja õiguslikud küsimused.

Tegevus 1.3. Eesti keele õppe toetamine ja oskuse hindamine, mitmekeelsuse toetamine

Tegevus hõlmab eesti keele kui emakeele ja eesti keele kui teise või võõrkeele ning võõrkeelte õpet toetavaid tegevusi, sh täiskasvanute eesti keele kui riigikeele õpe ja eesti keele õpe välismaal. Toetatakse keeleõpetajate professionaalset arengut ja koostööd, arendatakse keeleõppematerjale ja keeleoskuse hindamise vahendeid, kujundatakse mitmekeelsust toetavaid hoiakuid.

Tabel 6. Eesti keele õppe toetamise ja oskuste hindamise ning mitmekeelsuse toetamise tegevuse mõõdikud

Mõõdik	2021	2022	2023	2023	2024	2025	2026
				Sihttase			
Eesmärk: Kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust							
Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele riigieksami keskmine tulemus punktides (maksimaalne 100)	61,6	62,4	58	64	64	64	65
Eesti keele tasemeeksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	57,6	56,1	51,7	≥ 60	≥ 60	≥ 60	≥ 61
Väliseestlaste osalus eesti keele õppes (inimeste arv aastas)	5000	5300	5300	5050	5100	5100	5100
Võõrkeele riigieksamil vähemalt B2-keeleskustaseme saavutanute osakaal (%)*	-	74,8	75,5	≥ 64	≥ 66	≥ 66	≥ 66

*K.a rahvusvaheliste keeleeksamite tulemused, arvestatud on statsionaarse õppe lõpetanute tulemusi.

Eesti keele tasemeeksami edukalt sooritanute osakaal on võrreldes eelmiste aastatega märgatavalt langenud. Languse taga on eri tegurid. Et A2-taseme keeleoskus on osale isikutele vajalik riigis viibimiseks, on nad selle taseme eksamit teinud. Kõrgematel tasemetel (B2 ja C1) on osalenud rohkem haridustöötajaid, kellel on eestikeelsele õppele üleminekuga seoses vaja tõendada vastava taseme keeleoskust. 2023. aastal osales nelja taseme eksamil kokku rekordarv inimesi – 8088 (2022. aastal 5208 osalejat). Kui varasematel aastatel on eksamile registreerunud eksamil osalenud ligikaudu 85–87%, siis 2023. aastal oli see näitaja 92%. See koos väheneva eduka sooritamise protsendiga osutab tõsiasjale, et osa eksaminande tuleb eri põhjustele eksamile piisava ettevalmistuseta.

Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele riigieksami keskmine tulemus oli 2023. aastal samuti 2022. aastaga võrreldes madalam (58% vs 62,4%). Mõlemal juhul on tulemused sihttasemest madalamad. Kehvemini sooritavad igal aastal eksami mehed ja kutseõppe õpilased.

Võõrkeele riigieksamil saavutas vähemalt B2-keeleoskustaseme 75,5% eksamil käinutest. Võrreldes eelmise aastaga on tulemus veelgi paranenud ning seega riiklikult seatud siht taas saavutatud. Valdav enamus võõrkeele riigieksami tegijatest valib inglise keele, kusjuures suur arv gümnaasiumilõpetajaid (2022/23. õppeaastal 4894) kasutab inglise keele oskuse tõendamiseks rahvusvahelist keeleeksamit (enamik riigi poolt tasuta võimaldatavat Cambridge Assessment English C1 Advanced eksamit). Noorte huvi inglise keelt õppida ja kasutada aitab kaasa sellele, et võõrkeele riigieksami tulemused on oodatust kõrgemad.

Väliseestlaste osaluse mõõdikus on arvestatud nii välismaal HTMi toel keelt õppivad lapsed kui ka emakeelepäevadel osalevad inimesed. Eesti keele õppes osales 2023. aastal 5300 väliseestlast. Õppes osalejate arv on kasvanud nii välismaal loodud eesti keele õpetuskohtade arvu kasvu tõttu kui ka taas aktiivselt toimuvate väliseesti keelepäevade tõttu. Stabiilset tegevustoetust saab HTMi rahastamisel umbes 55 õpetuskohta välismaal. Eesti keele ja kultuuri õpet toetavaid õppematerjale on jagatud ca 35 õpetuskohta välismaal. Pariisis toimusid 13. emakeelepäevad eesti keele ja kultuuri õpetajatele, kus osales ca 100 õpetajat välismaa õpetuskohtadest. Igakuiselt toimusid keele ja kultuuri õpetamise teemalised Zoomi koolitused, mille salvestused on tehtud kõigile huvilistele kättesaadavaks. Pärast mitmeid aastaid toimus taas keeleõpetajate suvekool Eestis. Kõige suurema õpilaste arvuga on Üleilmakool, kus tegutsemise 11. õppeaastal õpib 350 õpilast. Õppetegevust pakutakse 32 ainekursusel 1.–9. klassis. Lisandunud on keeleõpe C1-tasemel.

Eesti keele õppe ja mitmekeelsuse toetamiseks viidi 2023. aastal ellu järgmised tegevused.

- Jätkati tööd täiskasvanute eesti keele õppe valdkonna e-teenuste arendamiseks. Olulisemate projektidena olid töös **täiskasvanute eesti keele õppe teenuseid koondava elektroonilise keskkonna loomine ja B2-taseme e-õppe kursuse tellimise**

ettevalmistamine. E-keskkonda soovitakse koondada ja ühtlustada täiskasvanutele pakutavad eesti keele õppe teenused, et seeläbi vähendada nende killustatust, parandada nende kättesaadavust ning anda poliitikakujundamiseks parem ülevaade teenuste kasutamisest ja tulemuslikkusest. Ärianalüüs valmis 2023. aasta kevadel ning selles tehtud ettepanekute alusel jätkatakse keskkonna loomist.

- Eestikeelsele õppele üleminekuks on prioriteet **haridustöötajate eesti keele oskus**, milleta üleminek ei ole võimalik. 2023. aastal pakuti ministeeriumi ja Integratsiooni Sihtasutuse koostöös B1-, B2 ja C1-taseme eesti keele õpet neljas linnas (Tallinn, Narva, Kohtla-Järve, Sillamäe) kokku 297 haridustöötajale. 2024. aastal jätkuvad haridustöötajate keelekursused Eesti Keele Instituudi juures. Samuti valmistati ette haridustöötajate keelelähetus programmi, et eesti keelest erineva emakeelega haridustöötajad saaksid stažeerida eestikeelses töökeskkonnas. Lisaks hakkab instituut pakkuma metoodika- ja didaktikakoolitusi keelevaldkonnas, sest õpetajate oskused õpilaste keeleoskuse arendamisel ja mitmekeelsuse toetamisel on ülemineku elluviimiseks võtmetähtsusega.
- Jätkus **strateegiline partnerlus kultuuriinstituutidega ja Eesti Võõrkeeleõpetajate Liiduga, et toetada võõrkeelte õpet ja edendada mitmekeelsust.** Mh soodustatakse haridusasutustes eri võõrkeelte õpetamist ja võõrkeelte valiku laiendamist, pakkudes selles tuge koolidele ja (alustavatele) võõrkeeleõpetajatele, korraldades ühisüritusi ja koolitusi, nõustades õppematerjali jm osas. Samuti tunnustatakse tulemuslikku võõrkeeleõpet (nt CertiLingua programmi tegevused, rahvusvahelised keeleeksamid, Euroopa keeleõppe tunnuskiri). Jätkati **koostööd Euroopa Nüüdiskeelte Keskusega.**

3. Keeleprogrammi eelarve täitmine

Tabel 7. Keeleprogrammi eelarve täitmise ülevaade (tuhandetes eurodes)

Keeleprogramm		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine	%
Meede 1. Keelevaldkonna arendamine		10 539	10 331	8 026	78%
Tegevus 1.1. Eesti keele maine ja staatuse tugevdamine	Kulud	994	1 007	931	92%
Tegevus 1.2. Keeletaristu ja keele tehnoloogia arendamine	Investeeringud	22	22	11	49%
	Kulud	5 254	5 910	4 720	80%
Tegevus 1.3. Eesti keele õppe toetamine ja oskuse hindamine ning mitmekeelsus	Investeeringud	0	172	77	45%
	Kulud	4 269	3 221	2 287	71%
Keeleprogramm kokku	Investeeringud	22	194	88	45%
	Kulud	10 518	10 137	7 938	78%
KOKKU		10 539	10 331	8 026	

Keeleprogrammi lõplik eelarve vähenes esialgse eelarvega võrreldes 0,2 miljoni euro võrra (2%) seoses uue perioodi välisvahendite planeeritust väiksemas mahu kasutusele võtmisega 2023. aastal. Eelarve mahtu suurendasid 0,9 miljoni euro võrra 2022. aastast üle kantud vahendid, sh 2022. aastal lisaeelarvega eraldatud investeeringute eelarve 172 tuhat eurot ukraina keele kui uue keeleõppe lähtekeele lisamiseks iseseisvat eesti keele õpet toetava e-kursuse Keeleklikk keskkonda. Tulu majandustegevusest oli EKI keelevaldkonna koolitustest 54 000 eurot, mida oli kavandatud 31 000 euro võrra vähem.

Programmi investeeringute eelarve kujunes kaudsete kulude investeeringute 22 tuhandest eurost ja eelmisest aastast üle toodud 2022. a lisaeelarvega eraldatud 172 tuhandest eurost. Keeleklikk e-kursuse loomisel loobuti grammatikavideote lisamisest, mistõttu hanke tegelik maksumus jäi planeeritust väiksemaks. Eesti keele e-õppe kursusele kavandatud eelarve jäi summas 95 155 eurot üle ei kanta, vaid suunatakse riigituludesse.

Programmi lõpliku eelarve piirmääraga kulude jääk on 1,8 miljonit eurot (22%), sh ministeeriumi kaudsete kulude jääk 0,4 miljonit eurot, mis on tekkinud teadliku majandus- ja personalikulude kokkuhoiu arvelt. Asutuse kaudukulude jäägi kasutamine on 2024. aastal planeeritud ühekordseteks arendustegevusteks, milleks kokkuhoiu tõttu ei ole vahendeid 2024. aasta eelarves planeeritud.

Programmi tegevuse *Eesti keele maine ja staatuse tugevdamine* eelarve jääk on ca 76 tuhat eurot, millest 68 tuhat eurot peamiselt Keeleameti personalikulude arvelt seoses aasta jooksul täitmata ametikohtade ja peatatud töösuhetega. Jääk kantakse üle 2024. aastasse ja kasutatakse vastavalt programmi tegevuse eesmärkidele, sh keskendutakse eesti keele mainet tõstvatele keeleüritustele.

Programmi tegevuse *Keeletaristu ja keeletehnoloogia arendamine* otsekulude jääk on ca 0,8 miljonit eurot, millest 0,3 miljonit moodustavad eestikeelsete kõrgkooliõpikute loomise toetusmeetme ja hõimurahvaste programmi lepingute ettemaksed ning 0,1 miljoni euro ulatuses võetud kohutused tarkvara analüüsi- ja arendustööde teostamiseks. Eelarve kantakse üle 2024. aastasse ja on planeeritud juba võetud kohustuste katmiseks ning keele- ja kõnetehnoloogia toetamiseks 2024. aastal.

Programmi tegevuse *Eesti keele õppe toetamine ja oskuse hindamine, mitmekeelsuse toetamine* lõpliku eelarve piirmääraga kulude jääk on 0,6 miljonit eurot, mis on teadlik kokkuhoid eesti keele tasemeeksamite eksaminandide arvu olulisest kasvust tingitud lisavajaduste katteks. Hoiti kokku uute ülesannete versioonide tellimiselt, edasi lükkusid kodakondsuseksamite arendustööd jms. Jääk viiakse üle 2024. aastasse ning kasutatakse eesti keele tasemeeksamite sisutöödeks (tellitakse juurde lisakoguses ülesandeid), kahe täiendava eesti keele tasemeeksami korraldamiseks EHIS-es registreeritud haridustöötajatele seoses eestikeelsele haridusele üleminekuga, kodakondsuseksamite sisulisteks arendustöödeks ja eksaminandide arvu kasvust tuleneva eelarvevajaduse katmiseks.

Detailne info ülekantud riigieelarve vahendite kohta on Haridus- ja teadusministri käskkirja „2023. aasta riigieelarve vahendite ülekandmine 2024. aastasse“ seletuskirjas.